

GUIA DOCENT DE L'ASSIGNATURA

Titulació acadèmica		Llicenciatura / Màster en Litúrgia					
Assignatura		6LCPLC LLATÍ A1-C2					
Any	2022-2023	Curs	Llengües	Valor lectiu		10 ECTS	
Període lectiu	Anual	Hores setmanals		7	Àrea	Propedèutic	
Professor/a	Profs. Jordi Margarit i David Solé			Llengua		Castellà	

Descripció/Justificació

Es tracta d'una assignatura introductòria a la llengua llatina amb l'objectiu de proporcionar als estudiants els rudiments necessaris que els facin per llegir amb fluïdesa textos llatins de tradició cristiana i, molt especialment, els que fan referència a la litúrgia.

Requisits i orientacions prèvies

No hi ha requisits previs, tot i que és recomanable comptar amb certes nocions de gramàtica (en alguna llengua moderna).

Objectius

Generals

1. Desenvolupar la competència lingüística imprescindible per llegir, comprendre i traduir textos llatins de dificultat progressiva.
2. Conèixer els mecanismes gramaticals bàsics de la llengua llatina.
3. Conèixer el lèxic llatí, particularment el que apareix amb especial freqüència en els textos de tradició cristiana.
4. Ser capaç d'establir paral·lelismes entre la llengua llatina i la llengua pròpia.

Específics

5. Conèixer la morfologia nominal, pronominal i verbal llatines.
6. Conèixer la sintaxi de la llengua llatina (sintaxi de casos i sintaxi oracional).
7. Conèixer el vocabulari dels textos que es treballin.
8. Saber interpretar el contingut lèxic, morfològic, sintàctic i semàntic dels lemes dels diccionaris llatins.
9. Saber traduir i comentar textos llatins de dificultat relativa amb i sense l'ajut del diccionari.
10. Saber analitzar críticament documents i textos sobre la posició del llatí en la història del cristianisme.

Competències

Transversals

1. Expressió oral i escrita en la llengua pròpia amb finalitats acadèmiques i professionals.
2. Cerca, ús i recuperació de la informació impresa i digital.
3. Capacitat per al treball individual i per al treball en equip.

4. Capacitat per autoorganitzar-se, programar tasques i distribuir-se el temps.
5. Rigor acadèmic.

Específiques

6. Conèixer els elements essencials dels diversos nivells d'anàlisi d'una llengua (fonètica, morfologia, sintaxi, semàntica, etc.) i aplicar-los a la llengua llatina.
7. Conèixer i saber aplicar la terminologia bàsica de l'anàlisi lingüística.
8. Fluïdesa gramatical necessària per a la lectura i comprensió de textos llatins, especialment de tradició cristiana.
9. Saber analitzar i comentar textos amb esperit crític i contextualitzar-los des del punt de vista històric i cultural.
10. Conèixer i saber valorar la tradició llatino-cristiana en els seus principals textos, gèneres i modalitats.

Continguts

1. L'alfabet i la pronúncia del llatí
  - 1.1. La pronúncia clàssica i l'eclesiàstica romana
2. El llatí com a llengua flexiva
3. Estructures morfològiques del llatí
  - 3.1. Morfologia nominal
  - 3.2. Morfologia pronominal
  - 3.3. Morfologia verbal
4. Estructures sintàctiques bàsiques del llatí
  - 4.1. Sintaxi de casos
  - 4.2. Sintaxi oracional
5. El lèxic llatí
  - 5.1. Aspectes semàntics i etimològics
  - 5.2. El patrimoni lèxic llatí de la tradició cristiana
6. Anàlisi i traducció de textos de dificultat progressiva

Metodologia d'ensenyament-aprenentatge

La metodologia d'ensenyament és dinàmica: es treballa amb enunciats i textos de dificultat gradual, per a la lectura i la comprensió dels quals es proposa una combinació d'exercicis diversos que ajuden a la preparació i la reflexió sobre el text. Això s'alterna amb explicacions teòriques per part del professor sobre aspectes gramaticals, a més d'algunes puntuals pràctiques de llatí oral. S'alternaran exercicis que els estudiants hauran d'haver preparat abans de la classe amb d'altres que es treballaran directament a l'aula, però també amb exercicis que els estudiants hauran de resoldre de manera autònoma.

Avaluació

Criteris d'avaluació

1. La capacitat comunicativa general oral i escrita en la llengua pròpia.

2. La claredat expositiva i argumentativa.
3. El domini de la terminologia pròpia de l'anàlisi gramatical i del comentari de textos.
4. El domini de la gramàtica llatina (morfologia i sintaxi).
5. El domini del lèxic llatí.
6. L'adequació entre l'anàlisi gramatical i la versió que es doni dels textos, juntament amb la seva justificació quan s'aparti de la literalitat.

Tècniques d'avaluació

1. Dos (o tres) exàmens, un per semestre (60% sobre la nota final).
2. Treball d'aula (40% sobre la nota final):
  - 2.1. Assistència i participació activa a les sessions presencials.
  - 2.2. Lliurement periòdic per escrit de traduccions, anàlisi i comentari de textos.
  - 2.3. Proves periòdiques de traducció, anàlisi i comentari sense diccionari.

Bibliografia bàsica

Manual del curs

M. Aguilar, I. G. Vicente Calvo, L. Inclán, *Salve! Aprender latín en la tradición cristiana*, Pamplona 2005, 2008².

Diccionari suggerit

Diccionario Ilustrado VOX Latino-Español/ Español-Latino. [múltiples edicions]

Gramàtiques recomanades

S. Segura Munguía, *Gramática Latina*, Bilbao 1961¹, 2004^x (= *Gramàtica llatina*, trad. E. Artigas, L. Cabré, A. Riquer, Barcelona 2012).

E. Valentí Fiol, *Sintaxis Latina*, Barcelona, 1984¹⁵.

M. Bassols, *Sintaxis Latina*, Madrid, 1956 (= *Sintaxis Latina*, Barcelona, 2015).

Altres manuals i antologies de textos

J. F. Collins, *A Primer of Ecclesiastical Latin*, Washington 1985.

O. García de la Fuente, *Antología del latín bíblico y cristiano*, Málaga 1990.

D. Norberg, *Manuel pratique du Latin médiéval*, Paris 1968.

H. P. V. Nunn, *An Introduction to Ecclesiastical Latin*, Cambridge 1922.

J. Martínez Gázquez, R. Florio (coord.), *Antología del latín cristiano y medieval*, Bahía Blanca 2006.

K. Sidwell, *Reading Medieval Latin*, Cambridge 1995.

A. S. Walpole, *Early Latin Hymns with introduction and notes*, Cambridge 1922 (reimpr. Hildesheim 1966).

Altres diccionaris i eines de consulta

A. Blaise, *Dictionnaire latin-français des auteurs chrétiens*, Paris 1954 (reimpr. 1997).

A. Blaise, *Le vocabulaire latin des principaux thèmes liturgiques*, Turnhout 1966 (reimpr. 2013).

A. Blaise, *Manuel du latin chrétien*. Strasbourg 1955 (reimpr. 1986) (= *A Handbook of Christian Latin: Style, Morphology and Syntax*, trad. C. Roti, Washington 1994).

- E. Forcellini, *Lexicon totius latinitatis*, 6 v., Patavii 1896⁵ (múltiples edicions i reedicions).
- F. Gaffiot, *Dictionnaire Latin-Français*, París, 1934 (reimpr 2000, 2005).
- O. García de la Fuente, Olegario, *Introducción al Latín bíblico y cristiano*, Madrid 1990.
- E. Löfstedt, *Late Latin*, Oslo 1959.
- C. Mohrmann, *Études sur le Latin des chrétiens*, 4 vols., Roma 1961-1977.
- A. de Prisco, *Il latino tardoantico e altomedievale*, Roma 1991.
- A. Sleumer (ed.), *Kirchenlateinisches Wörterbuch*, Limburg 1926².
- S. Souter, *A Glossary of Later Latin to 600 A.D.*, Oxford 1949.
- L. F. Stelten, *Dictionary of Ecclesiastical Latin. With an Appendix of Latin Expressions Defined and Clarified*, Peabody 1995.

Altres

Corpus Christianorum: <http://www.corpuschristianorum.org/home.html>

Documenta Catholica Omnia: <http://www.documentacatholicaomnia.eu/>

Latinitas Christiana : <http://www.kollmorgen.privat.t-online.de/>

Liturgia horarum: <http://www.almudi.org/Portals/0/docs/Breviario/fuentes/breviario.html>

Nova Vulgata. Bibliorum Sacrorum editio:
http://www.vatican.va/archive/bible/nova_vulgata/documents/nova-vulgata_index_lt.html

Thesaurus Precum Latinarum: <http://www.preces-latinae.org/index.htm>